

НЕДЕЉНИ ЛИСТ
Бр. 2 и 3 Год. VII
БОЖИЋ, НОВА ГОДИНА 1944
ПРИМЕРАК 8.— ДИНАРА

СРПСКИ НАРОД

БОЖИЋ * 1943

УМРЕЉ. СИСАВОУГА
"СВЕТСАР НАРОДНИ"
БЕОГРАД

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА

БРАЋИ СРБИМА И СЕСТРАМА СРПКИЊАМА
на дан 7 јануара 1944 год.

ДАНАС ЈЕ СВЕТЛИ ПРАЗНИК РОЂЕЊА ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА, КОЈИ ЈЕ СИШАО НА ЗЕМЉУ ДА ПРОПОВЕДА МИР И ЉУБАВ МЕЊУ »ЉУДИМА ДОБРЕ ВОЉЕ«. ТАЈ ЈЕ ДАН ИЗВОР НАДЕ И ПОУЗДАЊА У ПРАВДУ ЗА ПОТИШТЕНЕ И УВРЕБЕНЕ, НА КОМЕ И СРПСКИ НАРОД, КОЈИ ПРОЛАЗИ КРОЗ ТОЛИКА ИСКУШЕЊА, ЦРПЕ ВЕРУ У БОЉУ БУДУЋНОСТ. ЗАТО ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ НА ЗЕМЉУ ВЕЛИЧАЈУ И НЕБО И ЗЕМЉА, КАО И СВИ СРБИ НА СВИМА СТРАНАМА, ПОЗДРАВЉАЈУЋИ ГА РАДОСНА СРЦА СТАРИМ СРПСКИМ ПОЗДРАВОМ:

ХРИСТОС СЕ РОДИ

СРПСКОМ НАРОДУ ДОЛАЗЕ СРЕЋНИЈИ ДАНИ; ЗАМРАЧЕНО НЕБО РАЗВЕДРАВА СЕ И ВИДИЦИ СЕ ПРОШИРУЈУ. И КАО ШТО АЊЕЛИ ВЕЛИЧАЈУ НА НЕБЕСИМА РАЂАЊЕ ХРИСТА БОГА, ТАКО И МИ СРБИ, МАЛИ И ВЕЛИКИ, БОГАТИ И СИРОМАСИ, СА ВЕЛИКОМ НАДОМ У ДУШИ И У СРЦУ ПОЗДРАВЉАМО РАЂАЊЕ НОВОГ СРПСКОГ ЖИВОТА, НОВЕ СРБИЈЕ, ОТАЏИНЕ ЧАСТИ И ПОШТЕЊА, ПРАВДЕ И РАДА.

БРАЋО СРБИ И СЕСТРЕ СРПКИЊЕ,

ИЗМИРЕНИ И ЗДРУЖЕНИ У БРАТСКОМ ЗАГРЉАЈУ СЛАВИТЕ И ВЕЛИЧАЈТЕ РОЖДЕСТВО СИНА ГОСПОДА БОГА, КОЈИ НАС НАПОЈИ СВЕТОСАВСКИМ ДУХОМ, УМУДРИ И ИЗВЕДЕ НА ПРАВИ ПУТ ДА СВИ СЛОЖНО ВАСПОСТАВИМО МИР И РЕД У СВИМА СРПСКИМ КРАЈЕВИМА. ГОСПОД БОГ НАУЧИ НАС ПРЕКО НАШИХ СВЕТИТЕЉА И МУЧЕНИКА ДА СРПСКИ МИСЛИМО И УЛИ НАМ ВЕРУ У САМЕ СЕБЕ, У НАШУ НЕПРЕСУШНУ ЖИВОТНУ СНАГУ.

ЗАТО ПРОСЛАВИМО ШИРОМ ЦЕЛЕ СРПСКЕ ЗЕМЉЕ ДАНАШЊИ ВЕЛИКИ ПРАЗНИК ПО СВИМА НАШИМ СТАРОДРЕВНИМ ОБИЧАЈИМА, КАО ЈЕДНА ВЕЛИКА ПОРОДИЦА, СЈЕДИЊЕНА У ИСТОМ ОСЕЋАЊУ ВЕРЕ И НАДЕ, КОЈА ЋЕ НАМ ДАТИ СНАГУ ДА СЕ ОДРЖИМО, ТА ЋЕ ВЕРА ДОВЕСТИ И СВУ ЗАЛУТАЛУ БРАЋУ И СЕСТРЕ, ПОД ОКРИЉЕ МАЈКЕ СРБИЈЕ, КОЈА ЈЕ ПУНА МИЛОСТИ ЗА ЗАБЛУДЕ И ГРЕХОВЕ СВОЈИХ СИНОВА. ЗАТО НА ДАНАШЊИ ДАН ПРАШТАЊА И ЉУБАВИ ПОЗИВАМ ВАС ДА СЕ ВРАТИТЕ НАМА, ЈЕР НЕМА БРАТА ДОК НЕ РОДИ МАЈКА И НЕ ТРАЖИТЕ ГА ПО БЕЛОМЕ СВЕТУ ИЛИ ДРУГДЕ, ТАМО ГА НЕЋЕТЕ НАЋИ, ЈЕР ГА НИЈЕ ЗАДОЈИЛО СРПСКО МЛЕКО, НИТИ ОБАСЈАЛО СРПСКО СУНЦЕ.

ХРИСТОС СЕ РОДИ

СВИМА ВАМА ТЕШКО ПОГОЂЕНИМ И УЦВЕЉЕНИМ ЗЛОМ СУДБИНОМ СРПСКОГА НАРОДА. НЕ ЈАДИКУЈТЕ, НЕ ПЛАЧИТЕ, ЈЕР СЕ РОДИО СИН ГОСПОДА БОГА, КОЈИ НОСИ ПРАВДУ БОЖИЈУ И ЗА ВАС. ПРАВДА ЋЕ ПОБЕДИТИ, ТАКО ЈЕ ПИСАНО У ЈЕВАНЂЕЉУ ГОСПОДЊЕМ, А ТО ЈЕ И НЕМИНОВАН ЗАКОН СУТРАШЊИЦЕ И НОВОГА ДОБА.

ХРИСТОС СЕ РОДИ

СРПСКА ДЕЦО, РАСУТА ПО БЕЛОМ СВЕТУ, КОЈИ У ЧЕЖЊИ И СТРЕПЊИ ДОЧЕКУЈЕТЕ ОВАЈ СВЕТЛИ ПРАЗНИК И ЖУДИТЕ ЗА МАЈКОМ СРБИЈОМ. ЊЕНО ПЛЕМЕНИТО МАЈЧИНО СРЦЕ ДРХТИ ОД БРИГА, ШТО СТЕ ДАЛЕКО ОД ЊЕ У ЗАРОБЉЕНИШТВУ ИЛИ НА РАДОВИМА. ОНА ВАС БЛАГОСИЉА И САВЕТУЈЕ ДА НЕ ИДЕТЕ ЗА МРЖЊОМ, НЕГО У БРАТСКОЈ И ХРИШЋАНСКОЈ ЉУБАВИ ДА ТРАЖИТЕ СПАС. СРБИЈА ВАС ГРЛИ, СРБИЈА ВАС ВОЛИ И ЊЕНО МАТЕРИНСКО СРЦЕ ЧЕЗНЕ ЗА ВАМА.

ХРИСТОС СЕ РОДИ

И ВАМА ШТО РАДИ СРПСТВА СТРАДАТЕ, ШТО ДОБЕГОСТЕ САМО СА СРПСКОМ ДУШОМ И ТРИ ГОДИНЕ СТЕ БЕЗ СВОГА КРОВА И СВОГА ДОМА. ОБЕЋАВАМО ВАМ СКОРО СРЕЋНИЈЕ ДАНЕ.

ЗОРА ПУЦА, БИЋЕ СРПСКОГ ДАНА, ДОШАО ЈЕ ГОСПОД БОГ НА ЗЕМЉУ ДА ИЗВИДА И ВАШЕ РАНЕ. ВИ СТЕ СВИ САМНОМ И СКО МЕНЕ И ПОЗИВАМ ВАС ДА МИ ПРУЖИТЕ СВОЈУ СВЕСРДНУ ПОМОЋ ДА ИЗГРАДИМО НОВУ СРБИЈУ, У КОЈОЈ ЋЕ ГОСПОДАРИТИ ПРАВДА, САВЕСТИ И ПОШТЕЊЕ, МЕСТО ДА ВЛАДА ГРУБА СИЛА, ДА ПРАШТЕ ПУШКЕ И БОМБЕ И ДА СЕВАЈУ КАМЕ. ЈА ВЕРУЈЕМ У ЖИВОТНУ СНАГУ НАШУ, У ВРЕДНОСТ И БУДУЋНОСТ СРПСКОГ НАРОДА, А ИЗНАД СВЕГА ВЕРУЈЕМ У ВЕЧНУ МАЈКУ СРБИЈУ.

СРЕЋАН ВАМ ПРАЗНИК — ХРИСТОС СЕ РОДИ
ЖИВЕО СРПСКИ НАРОД!

АРМИЈСКИ ГЕНЕРАЛ
МИЛАН Ђ. НЕДИЋ
ПРЕТСЕДНИК СРПСКЕ ВЛАДЕ И
МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

СРПСКИ ДОБРОВОЉАЦ

НАРЕДБА КОМАНДАНТА СРПСКОГ ДОБРОВОЉАЧКОГ КОРПУСА

ЗА 6 ЈАНУАР 1944

Српски добровољци,
Другови!

По трећи пут се спремамо да заједнички прославимо Светле празнике Христовог рођења и да се по трећи пут поздравимо поздравом пуних наде и радости: Христос се роди!

Загрљени братски и другарски прославићемо овај Празник мира и добре воље по трећи пут од како је наша драга Отаџбина постала попреште дела страшног светског разрачунавања.

Место очинског крова над ва-шим главама распростире се небо Божиће ноћи. Место да сте у загрљају својих милих и драгих, ви грлите хладно оружје и упирете поглед свој у децембарску хладну ноћ. Место да грејете биће своје крај Божиће ватре на којој пуцкара бадњак, ви стојите чврсто на претстражи у пустој планини и кости вам пуцају од студени зимска. Место да вам душу осветљава пламен тајанствене воштанице, ви пламтите и сагоревате љубављу дивном према Роду своме.

Прославите тај Празник побожно и озбиљно, јер то захтева од вас озбиљност времена и достојанство имена које носите. Нека се за својим ужим огњиштем не потисне ону жарку љубав коју имате према општем огњишту — Отаџбини нашој. Прославите Рођење Христово и овога пута пуни поноса и ведрине, јер ваша дужност носи разведравање наоблаченог неба српског и уздиже понос у души Србиновој.

Син Божији Јединородчи сишао је међу људе да их обрадује. Радујте се и ви што сте у могућности да обрадујете род српски. Чим чу да се родио Цар, смуте се Ирод и сав Јерусалим с њим, и подиглоше се да убију Младенца, али их Бог омете и Младенац узрасте и засија као Спаситељ. Радујте се што се слично догоди и с вама. Када се ви појависте пре две године многи се смутеше и устадоше да вас убију, али

свето тле српско мило и драго. Ви сте свесни да вас рука Божија води па будите радосни што вам у део паде месијанска улога у роду српском.

Када човек седи у средини њиве не може да сагледа таласање злаћеног класја, које богат плод обећава. И ви нисте у могућности да сагледате оно богатство и обиље плодова, које носи ваш труд и напор уложен за минуле две године. Али, уколико се више будемо временски одмицали од тих дана утолико ће већа изгледати служба ваша приложена Отаџбини. Морам да вас потсетим: наше одлучно иступање против комунистичког зла пре две године од многих је било несхваћено. Зато нас жигосаше жигом издајничког срама. Ви и сами видите да је сада сасвим друкчије. А сутра ће бити још друкчије.

Ко је пре две и по године могао и помислити да ће Србин, који је најодлучнији непријатељ комунизма, моћи бити тако обманут од слугу сатанских и да ће се упрегнути у њихова кола, и то са уверењем да служи најсветлијим српским идеалима. Херојско иступање вас, српских добровољаца, витезова без страха и мане, уродило је плодом обилним, јер, ево, већ пуцају мреже сатанске у које је био заплео род наш. Ваше јунаштво и ваше витештво спалиће огњем љубави све мреже те и народ наш биће сло-

ову празничну. Када они, који шумам и варошким раскошним се налазе у далеким прекоморским земљама, сада виде и правилно цене наше трудове двогодишње, зашто нас још не разумеју браћа у нашим домаћим

шумама и варошким раскошним салонима!
Не разумеју нас зато што пузе по земљи, па им није могуће сагледати таласање злаћеног класја на пољима нашим. Не када

Командант Српског добровољачког корпуса, пуковник Коста М. Мушицки, предаје заставу добровољцима Петог добровољачког батаљона (Фото: Арх. В. ог. С.Д.К.)

ов испроче сагледаће истину од које су бежали. Не разумеју нас ни они, који обитавају у раскошним салонима варошким и у подземљима градским. Они, и једини и други, спавају тешким сном, па не могу се пробудити и прогледати док не затутњи топот непрегледних колона пукова наших смелих. Тада? — Тада ће се проенути, прогледати, исправити и сагледати истину. И ако буде у њима још бар трага од душе и срца облиће их румен стида из кога ће се поново родити браћа наша, да заједно, загрље-

✂
АКО СЛИЈЕПАЦ СЛИЈЕПЦА
ВОДИ, ОБАДВА ЋЕ У
ЈАМУ УПАСТИ.

ни братском слогом, поведемо коло ново.

Другови моји, наше дужност је света и по вољи Божијој. Стржа ћемо на њој истрајати до коначне победе над Антихристом и дочекаћемо да се опет зацари мир Божији и правда Његова у Отаџбини нашој.

Радујте се данас, другови, што сте права војска народа свога, а самим тим и војска Бога Свевишњег. То је част највећа. Благо вама што вам је та част додељена у ово време.

Частита вам Празнике и поздравља вас радосним поздравом:

МИР БОЖИИ — ХРИСТОС СЕ РОДИ!

Командант, пуковник,
Коста М. Мушицки

✂
АКО ЗЛОТВОРА НЕМАШ,
МАЈКА ТИ ГА ЈЕ РОДИЛА.

боден да размахне снагом својом и изгради светлији и дивнији свој дом заједнички, него што је ма кад био.

Погледајте око себе! Све што није окорели болшевик и безбожник — а таквих је, хвала Свевишњему, међу Србима мало — данас осећа српски. Они који јуче нису знали данас знају: ко је вера а ко је невера. Знајте, другови драги, да су наш труд и наш рад, наш напор и наша жртва схваћени, и не само схваћени већ и признати.

Ми то знамо јер нам гласови такви стижу. То нас храбри. Има, истина, нешто што мути ипак душу нашу, што загорчава радост

ЗАСТАВЕ НАШЕ

Заставе наше, гордо се дижу,
На врховима високих гора,
Док добровољци победи стижу,
И лепших дана свиће нам зора.

Моћне и силне легије наше,
Ка циљу своје ступају смело,
Да смене оне што живот даше,
И да заврше њихово дело.

И онда кад нас не буде више,
Кад смрт нас црна подигне горе,
Наша ће душа, ипак да дише,
У груд'ма оних што се још боре.

СЛ. СТАНКОВИЋ

✂
АКО ПРАВДА НЕ ПОМАЖЕ,
КРИВДА НЕЋЕ ПОМОЋИ.

вас заштити свемоћна рука Спаситеља рођеног, те се ваши редови учврстише и ваш број расте.

Пре две године мало њих разумеше вашу решеност на борбу против зла. Данас ту вашу борбу многи разумеју, а сутра ће разумети сви којима је ово

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

прекида је Мавриције. Ево, шта ми је о жалосном крају његовог живота причао мој отац... Разес је под старост сасвим ослепео. Лекар за очне болести, кога је позвао, предложио му да га оперише од катаракта. — «Добро! рекао је Разес. Али прво хоћу да ми опишете анатомију ока». — Пошто се уверио да је вајни специјалист обична незналица, Разес му је најучтивље изјавио да неће да се оперише и са хумором источњачког мудраца навео је овај разлог:

— Ја сам се толико нагледао света и свет ми је постао толико одвратан, да не жалим што га моје очи више неће поново угледати.

Трота је уверавала Маврицију да људи нису толико али колико су несрећни. У души и срцу човечијем има нешто што је трајније од костију и меса. Само тим мерилом треба ценити људе и њихова дела. Нико није познавао боље и дубље човека него онај који је знао за сваку нашу мисао од колевке па до гроба. Он нас је учио да су љубав и осећаји према ближњем једино мерило људске вредности. Мржња изазива мржњу; на презирање се одговара презирањем. Само љубав напослетку све побеђује.

— Разес је имао све велике особине, осим једне. Он није био хришћанин. Он није веровао у свемоћ љубави. Зато је и при крају свога разочараног живота мислио да је боље умрети у слепилу. Али, ти, Мавриције, ти не можеш тако мислити. Ти си већ прогледао...

После тих речи, Трота се опростила са својим скоро потпуно опорављеним болесником и вратила у Салерно.

Трота из Салерна, Магистер у медицинској науци, испунила је до краја своју земаљску мисију. Њени су главни учитељи били Хипократ, Галијен и Разес, — синови човечији. Али најглавнији био је вечни лекар човечанства — син Божји. Од Христа је Трота научила сву тајну да исцељује људе.

Од тога времена прошло је хиљаду година... Рат бесни у јужној Италији. Брда лешева британско-америчких војника леже код Салерна. Американци наступају, провлачећи се кроз гајеве маслина, кестења, храстова, преко мочварних и пољских јаруга. Из ваздуха и са мора, савезници немилосрдно бомбардују Напуљ, уништавајући све зграде у њему. Непотребно варварство! Немци нису ни имали намере да се задржавају код тог града...

После огорчене битке код Салерна, опочиње повлачење немачких војника у најбољем реду... Звезде се гасе, коњи снажно хржу, магарци тужно њачу, са

Ж. НАСТАСИЈЕВИЋ: НАПУЉ

друма чује се бука мотора. Војници склапају шаторе, доводе своје ствари у ред, истресају њебад, добијају јутарњи оброк, и седају у кола. Чета која се четири дана и четири ноћи борила, стално изложена артиљеријској ватри искрцаних непријатељских трупа, повлачи се у позадину. На стрмим окупација пролазе пажљиво, у уређеној колони, поједине јединице, оклопна кола и моторна возила. Ако неко застане због препреке, други му прилазе у помоћ...

На противничким војиштима, код Совјета на источном фронту и Енглеза у северној Африци, могли су се видети сасвим обратни призори. На тамошњим друмовима владали су страх и бекство. Читаве колоне испретураних камиона и возила лежале су изгореле и разорене. Пушке, шлемови, посуђе, чутурице, официрске торбе, сандуци са муницијом, бензинска бурад и коњски лешеви нагомилани у јарцима и по пољанама, — свуда на тим друмовима и у наоколо виделе су се гомиле рушевина и разбацаног плена...

Поподневно сунце у Италији пржи јаче него у подне. Један стари француски лекар из Канаде и три америчка официра шетали су се дуж обале, оним истим путем којим је некад Трота пролазила. Зауставили су се на ивици морског залива и посматрали су пенушаве валове који у вечно понављаном ритму ударају о обалу. Усијана кугла сунчева већ се својим последњим зракама клони Западу и обасјава витке чемпресе око Салерноског гробља. Из далека одјекује

снажни и метални мушки глас кроз шумарак багренова.

— Напуљ је сав у рушевинама. Стара италијанска пословица — «види Напуљ, па умри» — остаће као утиснут жиг срама на челу сваког Американца. У Помпеји су уништене најлепше историске ископине као и чувени музеји...

Стари француски лекар ређао је све америчанске злочине извршене тих дана према европској култури. Нарочито му је било жао чувене виле доктора Мунте «Сан Микеле» на Каприју. Њу и све скупочене збирке у њој, амерички војници су дивљачки разорили. Стари Канађанин познавао је и лично доктора Мунте. Некад су заједно у Паризу били ученици чувеног психијатра Шаркоа. Швеђанин пореклом, доктор Мунте је написао једну изванредну књигу, до сад преведену на двадесет пет страних језика¹⁾.

— «Ми се можемо научити знању и од других, али мудрост треба да тражимо у нама самим» — наставља стари француски лекар, наводећи поједине мисли свога копојног пријатеља... Оно што је културна Европа вековима стварала, Америка сад безобзирно руши. Тако «цивилизоване» Американци враћају свој дуг захвалности...

— Ви нам пробисте главу са том вашом Европом и њеном културом! рече срдито један од америчких официра. Шта је све то у поређењу са нашом америчком цивилизацијом? Ништа или скоро ништа.

Стари француски лекар само слеже раменима и одговори:

— «Америчка цивилизација, то је дивљаштво осветљено електриком,» — мислим да је Флобер то рекао...

¹⁾ Axel Munthe, «Livre de San Michele».

НИКОЛА АЛЕКСИЋ: МАТИ БОЖЈА

* ХРИСТОС ЗА СТОЛОМ *

Златан, као и она златна жита кроз која је ишао, и добар, и безазлен као јање, вечерас нам је опет, ко зна већ којег пута пришао, широк и истинит као свитање.

Непраћен ничим до само нашим ишчекивањима, навратио се код свих људи, у сваку кућу. Небо је, за њим, посипало земљу својим белим збивањима, а он наш столњак својом косом, коју сваке године видимо све жућу.

И седели смо тако уз кад тамњана, у топлој соби као да смо у лету, за столом, нас неколицина. Он је с рукама, најлепшим на свету, благосиљао свечаност хлеба и вина.

И какве руке, и какво дело! И које доброте у овог вечерњег госта! Сав град могао би се згрејати од његове топлоте, и откравити река што тече, залеђена, испод моста.

Тако је блажено седети са њим усред ове тишине, у којој се једино пећ јавља својим дубоким и топлим шумом. Између неба и земље нестају све бране, све висине, и све ће се вечерас сазнати срцем, срцем а не умом.

Као она широка белина коју ова ноћ на земљу слаже, он је, нетакнут, пао вечерас на нас опсежношћу летњег сјања. Ветрови, у плачу, као и људи, коначност своју траже, и, као човечија, широка су и њихова умирања.

И све постаје блиско по овом светом дошљаку, који је свој благи вид упутио беднима и најмањима, деци, да од свег земаљског не понесе ни колико би се понело у напршњаку, или колико се златног праха, наносима, сабере у реци.

Прође, неколико пута, и тихо, као да је у свом храму, и с толико нежности да му хаљина остане у првобитним наборима. На рукама му око наслуги предхиљадугодишњу драму, када је дозивао Бога и Човека на Маслињаку, у Јерусалиму, на Саборима.

А плава коса, сјајнија него Береничина, кад се покрене, испуни нас и собу мирисима давних уља. И све нас увери да ово није машта, празна причина, него да се то истински Бог у нашем срцу љуља.

И тако проседи с нама до неког сата, пун, кроз то цело вече, срца, љубави и највиших савета. Када се остранио, очи нам беху засењене, као да смо били у рудницама злата, и дуго су још у нашој души певале странице Новог Завета.

БРАНКО ЂУКИЋ

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

УНУТРАШЊЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

НЕ заборави да је у свима људским акцијама етичке, хумане и социјалне природе, потребно у ствари много мање знања а више добре воље, индивидуалне или колективне, па да резултати буду могућнији, ефикаснији, благодворнији.

Када се ствари и односи доведу до апсурда, онда је свака страхота логична и природна последица коју сваки прима и признаје, ма колико јој, иначе, био противан и неподобан.

Друштвена трулеж се никада не шири толико одоздо к лико одозго; јер су услови за ширење зла бољи »горе« него »доле«, и јер су сва здрављења ипак полазила од корена, а не од нагржених »цветова« једног друштва.

Све мање стида, а све више смеха — то је ипак тужно; јер је то стварна декаденција једне средине, друштва и његових »наравик«.

Народи се или боре за своју егзистенцију против свију опасности, или капитулирају пред ма којом на рачун своје егзистенције.

Његово Величанство Живот ми не морамо волети, али му се морамо покоравати.

Ради личне оријентације у друштву и животу од највећег значаја је правити разлику између људи код којих су паре скупе а комплименти јевтини, и оних код којих су комплименти скупи а паре јевтине.

Штетно је изостајати иза свог времена, а трагично ићи испред њега. Прво је чест случај стараца; друго, можда чешће, случај омадине.

Активни политичари се покатакд баве и таквим плановима који су практично исто толико изводљиви колико и квадратура круга, трисекција угла или дупликација коцке за математичаре. Ако ове друге, због таквих подухвата можемо сажаљевати, неопходно је да се први најстрожије кажњавају.

Духовита реч, наравно, није истина; она је само врста индискретне, оштре светлости која нам омогућава да приметимо какву истину.

Ако на пријатељу с којим се дружите приметите нешто ружно, реците њему; ако видите нешто лепо, реците другима.

Више но нас саме наша тајна распиње оног коме је поверимо.

Доказивање Бога потекло је из сумњања у његову егзистенцију. Зашто, иначе, не доказујете живот? Јер у њега не сумњате. Питање је, дакле, да ли је егзистенција атрибут Божанства, или божанство атрибут Егзистенције.

У људском друштву све је тако условно, релативно, да свака крајност може добити своје апсолутно оправдање.

Не би било рђаво да лекари свој научни интерес прошире и на политички живот, ради испитивања да ли, можда, и народи, као појединци, не подлежу опасностима од прогресивне парализе и других неизлечивих болести.

Наклоност ка релативистичком схватању свију односа и ствари може бити оправдана с озбиром на живот и искуство. Она је међутим и сувише проблематична ако од живота треба очекивати какву радост, задовољство, смисао. То је парадокс који говори у прилог једног вишег става: да је смисао за нас важнији не само од сваке заблуде но и од саме истине. Зато истина не мора имати смисла нити смисао мора бити истина. Отуда нас логика тако често издаје у животу, и отуда нам живот каткада, и оправдано, изгледа бесмислен и неразумљив.

Љубомора је осећање недоистојно културног човека.

Поштење човека и жене морате ценити истим мерилом, ако желите да останете праведни.

Посвета је саставни део дела и не сме се ни у ком случају брисати, изостављати, од аутора или издавача. У противном, то показује одвећ мало отмености, да не кажемо и сувише провидну калкулацију.

Савети, као свака роба, имају већу цену кад се траже но онда кад се нуде.

Ако вам неко приступа као »Југословен«, можда је то и каква фантаст. Будите, у сваком случају, обазриви. Јер је много вероватније да је то или глупак или варалица.

С. Пандуровић

МИОДРАГ ПЕТРОВИЋ: НЕБОЈША КУЛА

ЈОВАН ПРОТИЋ

БОЖИЋ

Одломак

...Може се рећи, све је већ у реду. Све, још само да засветли жижак, па да онда већ и Божић дође.

На пољу се све већма смркава. Још једном се добро прочарка пшћ, баба оставио већ и лулу, а нана уђе и оланув од посла:

— Готова сам, рече.

Сви се погледасмо, а осмејак радости прелети нам преко лица.

— Е, — рећи ће баба, махнув главом на нас, — ајд, вели по сламу! И њему заигра леви брк.

Нана ужегла свећу, спремила жито, па ће да нас дочекива, а ми са ванредним, необичним осећајима полетесмо у вајат.

И само се чује, како слама шушти, како срце бије, како малише стењу од муке, што би сваки, што више да понесе.

Прво ће деда, па онда баба, па за њим Љубиша, па ја, па Зорица, па најпосле Марко. Сви се поређасмо, сви гологлави и развучених усана, а деда осврнув се, је ли све у свом божићњем реду, отвори врата, а светлост свеће и мирис тамјана читаво нас задоји својом светлошћу.

— Христос се роди! кликну деда, а око му засја сузом радости.

— Ваистину роди! одговара нана и посу га житом,

— Христос се роди! вели и баба, па и њему задрхта доња усна.

— Ваистину погоди! одговара нана, па опет занесе шаком нуном жита.

Ми се осменусмо.

— Христос се роди! Запвркутасмо и ми, онако као ластиви и преко реда, а нани се блиста лице од радости, па нас посипа пшеницом и материнском милошћу:

— Ваистину роди, голубове моји! — Ваистину, снаго моја!

Па се саже и поче нас љубити и грлити. А ми весели посипамо сламу и појимо »Рождество«. И ми и деда и баба и сви, сви појимо, и сваки час у вајат. Нека што више сламе буде. Нека је прави божић.

Деда дрхћућим руком да посипа по столу, и дрхћућим гласом поји, поји неке песме, што ни вертепашци не знају, — а једва се чује од гласног Марка Баби се смешка усна и пушта нас на вољу Све нам је слободно.

Од једанпут оживе кућа, и претвори се у неко рајско миље.

Божић - Оаза

Божић је чаробна оаза
У језивој пустињи зиме,
Баш усред пустиње,
Баш тачно на пола пута
Којим се мора проћи.

Али оаза се привиђа
Већ из далека, далека
И блешти, светлуца чило
Кроз муклу маглу и ноћ
Својим звездама и шареним
Као цвеће светиљкама,
И бодри нас и соколи
На туробном шествовању.

И једне тихе вечери,
Ето нас одједном ту,
У балзамичном лугу
Зелених јела и борова,
Пред гиздавим малим вертепом
Где анђели с харфама
И пастири с жагањима
Славе најљупкију Мајку
И њено сјајно небеско дете.

И они нас примају усрдно
У свој светли радосни круг
На свечано ноћно блење
Са побожним старим песмама,
Са топлим, ганутим сећањем
И слатким починком на слами
— О, снови о срећи и спасу!

И сутрадан онда кад небо
Сањалачки зарумени
Над снежним пољима,
Ми крећемо поново орни
И разгаљена срца
На далеки зимски пут —
Који нас сада већ ипак
(О, дани расту, расту)
Води у сусрет Пролећу:
Анђелу с лептирским крилима
И власима од љубилица
И са сунчаним скиптром у руци.

ТОДОР МАНОЈЛОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UKLJIB.RS

ЈУЛИО МАЈНЛ А. Д.

БЕОГРАД

**Жели сретне Божићне празнике
свима својим муштеријама
и пословним пријатељима.**

**БАНКАРСКО
ДРУШТВО А. Д.**

БЕОГРАД

Краља Петра 21

Експозитура: Теразије 2

Врши све банкарске послове.

Честита празнике »Христово рондество«

својим поштованим муштеријама

СТОЛАРИЈА

„ПРОГРЕС“

БОГДАНА П. ПОПОВИЋА

БОЈВОДЕ МИШИЋА 12

ИЗРАДА СВИХ ВРСТА СОБНОГ И КАНЦЕЛАРИЈСКОГ НАМЕШТАЈА

17 1-1

Организација за пласирање ваших производа је:

Агентура колонијалне робе **„ЗЛАТИБОР“** - РАТКО С. БРАДОЊИЋ

Београд - Београдска 3/1 (Славија) - Телефон 26-728

Ми вам пружамо прилику да повећате ваш промет!

18 1-1

ТРГОВИНА ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА

ИВАН ЖЕЛЕВ

Београд - Бајлонова пијаца - Телефон: 23-836, стан: 27-742

Телеграм: ЖЕЛЕВ - Текући рачун код Општинске штедионице, Београд

19 1-1

Ресторан

**„Београдска
пивница“**

На углу Скадарске 44 и Цетињске ул.

Свира познати оркестар СИМА

Певају познате певачице

20 1-1

Ресторан

КРАЉ АЛЕКСАНДАР

Краља Александра ул. 100

Гостује омиљени певач
ЋАНО уз пратњу оркестра
ЛЕПОГ РАДА.

Ресторан

ДЕСПОТ СТЕВАН

Терезије бр. 37

Концертира наш чувени
виолиниста примаш
ЗДРАВНО
МИЛОСАВЉЕВИЋ
са својим оркестром.

22 1-1

ЛИП

ЧИСТИ СВЕ

Кале, мермерне плочице, порцелан, сво
кухињско посуђе, прибор за јело, стакло,
метал, дрво и све друго.

ЛИП је без мириса и не шкоди рукама.

Депо ЛИП - Београд, Солунска 24

23 1-1

Аутоматски млин

СТЕВАН РАЈКОВИЋ

ЗАЈЕЧАР - ОСНОВАН 1914 ГОД.

Калацијет 3 вајона за 24 часа.

24 1-1

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

ОСНОВАНА 1882 ГОДИНЕ

БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА А. Д.

БЕОГРАД

Друштвено седиште у сопственој палати — Карађорђева улица 48 —
Телефони број 22-340 и 22-341

Капитал и резерве преко дин. 100,000,000

Прима улоге на штедњу по књижицама и текућим рачунима, уз каматне
услове одређене од стране Дирекције за надзор над банкама.

Препоручује пословном свету, привредницима и пољопривредницима, да
своје уштеђевине не држе бесплодно код себе, већ да их улажу на при-
плод, што ће користити не само њима, него и општим интересима народне
привреде.

Нарочито се препоручује нашим заробљеницима да своје уштеђевине ша-
љу на улог, са потребним налозима за чување или исплате, које ће се вр-
шити најкулантније.

Поред горњег Београдска задруга обавља све остале банкарске и
осигуравајуће послове под најповољнијим условима

41-1

41-1

ДРЖАВНА ХИПОТЕКАРНА БАНКА

(Пређе УПРАВА ФОНДОВА, ОСНОВАНА 1852 ГОД.)

ЦЕНТРАЛА У БЕОРГАДУ

ФИЛИЈАЛЕ: Ниш, Крагујевац, Ваљево, Чачак, Ужице, Шабац,
Лесковац, Зајечар, Крушевац, Петовград, Пан-
чево, Вршац, Јагодина и Смедерево.

Банка рукује свим државним и јавним фондовима: пупилним, депозитним
и црквеним капиталима; манастирским, општинским и задужбинским
новцем и т. д.

Банка поред улога на штедњу прима и улоге на текући рачун, којим соп-
ственик диспонира чеком или писменим налогом, те се тиме омогућује без
употребе готовине платни промет са лицима која имају такође ове рачуне
код Банке, односно њених филијала или код других новчаних завода.

Банка врши исплате и наплате за рачун комитената преко својих филијала
За важне народно привредне сврхе одобрава хипотекарне зајмове, зајмове
по текућем рачуну и друге краткорочне зајмове. Одобрава зајмове општи-
нама и самоуправним телима на подлози приреза и прихода.

**ОБАВЉА СВЕ ОСТАЛЕ ВРСТЕ БАНКАРСКИХ ПОСЛОВА
ЗА СВЕ БАНЧИНЕ ОБАВЕЗЕ ЈАМЧИ ДРЖАВА.**

51-1

ЗАНАТСКА БАНКА А. Д.

БЕОГРАД, СВЕТОГОРСКА УЛИЦА БРОЈ 1

Одобрава кредите занатлијама под повољним условима, прима улоге на штедњу и врши све остале банкарске послове.

Занатлије, који имају текући рачун код Занатске банке, могу се служити банчиним чековима и на тај начин вршити разна плаћања без употребе готовине.

24 1-1

БЕОГРАДСКА ТРГОВАЧКА БАНКА А. Д.

ОСНОВАНА 1894 ГОД.

у сопственој згради на углу ул. Кн. Михајлове 38 и Вука Караџића 6

Акцијски капитал и резерве преко лин. 50,000.000.-

Прима улоге на штедњу на уложне књижице и текуће рачуне са или без отказа уз повољну камату

Отвара кредите трговцима, индустријалцима и уопште привредницима

Издаје за кауције гарантна писма и 4½% обв. Српског државног зајма и врши упис истих

Врши клириншке исплате Препоручује комитентима употребу својих практичних ценних чековних књижица. Сада су чекови ослобођени таксе. Обавља све банкарске послове брзо и повољно.

ТЕЛЕФОНИ: дирекције 26-432
благајне 26-433

25 1-1

Француско-српска банка А. Д.

БЕОГРАД

Основано 1910

Централна Дирекција: Нез Михајлова ул. бр. 36

ФИЛИЈАЛЕ

Робно одељење!

Београд-Сава, Трг Св. Николе бр. 6

НИШ и КОСОВСКА МИТРОВИЦА

Врши све банкарске послове

„ЈУГОСЛАВИЈА“

ОПШТЕ ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО У БЕОГРАДУ
у сопственом дому Престолонаследников трг 10 (Теразије)

Телефони:
20-151, 20-153

Адреса телеграма:
Југоосигурање

ОСНОВАНА 1914 ГОД.

Закључује уговоре осигурања под повољним условима и то:

1. Живота и ренте по разним практичним комбинацијама;
2. Пожара (зграда, робе, намештаја, фабрика итд.);
3. Транспорта на суву и води;
4. Несрећних случајева;
5. Законске одговорности за накнаду штете (закон, дужност јемства);
6. Аутомобила (каска незгода и јемства тзв. свеосигурање);
7. Стоке (коња и говеда);
8. Стакла од лома;
9. Опасне крађе (провалне крађе) трговина, магацина, стана, итд.

27 1-1

Поштанска штедионица У БЕОГРАДУ

Улажите новац код Поштанске штедионице

Штедна књижица Поштанске штедионице је најповољније сретство за штедњу, јер се штедни улози примају и исплаћују у неограниченим износима не само на благајни Поштанске штедионице у Београду, него и код свих пошта у земљи без икаквих трошкова. Штедне књижице Поштанске штедионице гласе на име, а улог може подићи само улагач лично или његов пуномоћник.

Новац уложен код Поштанске штедионице обезбеђен је од пожара, крађе и друге ратне незгоде и носи камату. Њени улагачи истовремено потпомажу и народну привреду јер својим уложеним новцем омогућују добијање јевтиног кредита. Зато пођите до најближе поште и узмите штедну књижицу Поштанске штедионице.

Отворите чековни рачун код Поштанске штедионице

Поштанска штедионица отвара чековне рачуне сваком физичком и правном лицу које се обрати Поштанској штедионици, пријавници Београд, било усмено или писмено. Основни улог за отварање једног чековног рачуна износи Дин. 300.— Уплате и исплате по чековним рачунима врше се не само на благајни Поштанске штедионице у Београду него и преко свих пошта у земљи.

Све државне и самоуправне установе, сви пословни људи — трговци, индустријалци, адвокати, занатлије итд. — треба да отворе код Поштанске штедионице чековни рачун и тако упросте своју благајничку службу, пошто се новчана примања и плаћања преко чековног рачуна врше брзо, тачно и јевтино.

Вршите плаћања на савремени начин из свога предузећа или стана издавањем чековних налога и примањем извештаја Поштанске штедионице.

Обавештења се могу добити од Поштанске штедионице у Београду и свих пошта бесплатно.

ТЕЛЕФОНИ: 26-821—25, 27-537.

28 1-1

28 1-1

Ferrowolff - A. D.,

БЕОГРАД

Теразије 35

Тел 20-917

заступа првокласне
немачке фабрике
концерна

Otto Wolff, Köln

за прераду гвоњџа
и метала

Машине, конструкције,
делови.

29 1-1

ВЕЛЕТРГОВИНА ВИНОМ И РАКИЈОМ

Јездимира С. Шарића

производња ликера, коњака и рума

БЕОГРАД

Бр. Марије 89 Тел. 22-912

900 1-1

„ХЕРМЕЛИН“

КРЗНА

ТОМИСЛАВ ГОГИЋ

Београд, Нп. Михајлова 19.

КАРЛОВИЦ А. Д.

Београд — Теразије 45/1

Телеграм адреса: Карловиц — Телефон 20-939 и 23-694

Пошт. фах 625.

Поља рада:

Извоз земаљских производа, специјално кудеље и животињског перја. Култура кудеље.

Откуп житарица, поврћа и вина. Компензациони послови. Транзит.

Централа:

Cadowitz i Co. Hamburg 1., Mohleuhof.

Филијале:

Беч и Лемберг.

9 1-1

УЉОРОД

Српско а. д.

за гајење уљаних биљака

Београд Телефони 21-604 21-606

Спроводи сетву сунцокрета, соје, рицинуса и осталих уљарица.

Ставља произвођачима потребно семе на расположење и врши откуп жетве.

9 1-1

ИНТЕРЕСАНТНО

ВРЛО АКТУЕЛНО

**ЗАХТЕВАЈТЕ ОД ВАШЕГ КЊИЖАРА ОВИХ ДАНА
ИЗАШЛЕ АКТУЕЛНЕ КЊИГЕ:**

		Дин.
1	А. Е. Јохан	Земља без срца 80.—
2	Пол Мусе	Оптукујем 100.—
3	Свен Хедин	Америка у борби континентална 70.—
4	Колин Рос	Западна хемисфера 100.—
5	Линклејтер Ерик	Жуан у Америци 100.—
6	Г. Вирзинг	Тражи се непријатељ 50.—
7		Тако је дошло до рата 12.—
8		Секрет Сервис 20.—
9		На живот и смрт 12.—
10		Владавина стараца 5.—
11	Џемс Берглинд	Иза кулиса Беле куће 40.—
12	Ерлинг Бахе	На падинама Атласа 60.—
13		Влада у бекству 12.—
14	Конрад Барч	Видео сам Москву 30.—
15	Јохан Лерс	Јевреји иза Стаљина 6.—
16		Албион полази у рат 30.—
17	Мартин Пазе	Стаљин у светлу штампе и карикатуре 50.—
18	Џон Емери	Енглеска и Европа 20.—
10	Ф. Хартнагел	Амазонке са Бродвеја 70.—
20	Вегециус	Приручник за кафанске стратеге 50.—
21		Трагикомедија Жоржа Мандела 6.—
22	Георг. Павловић	Под шестокраком звездом 40.—
23		Севастопол 36.—
24	А. Ф. Бориес	Атлантис 15.—
25	Винстон Черчил	Мој савезник 30.—
26	Т. Х. С.	Европа против Европе 6.—
27		Весели алманах 20.—
28	Вилхелм Шајдер	Ко је убица! 40.—
29	Лудвиг Штрац	Завера на Босфору 40.—
30	Х. Г. фон Цобелтиц	Њена победа 50.—
31	Р. Кравченко	Аљина љубав 25.—
32	Карл Бринкман	Репортер Икс 60.—
33		Глас большевизма 4.—
34	А. В. Кригер	На трагу тигра сабљаша 15.—
35	Ханс Михаел	Ловци глава распродато 15.—
36		Побуна на Фламингу 12.—
37	Курт Ридл	Сусрет са Маорима распродато 12.—
38	Др. В. Хофман	Животни простор или империјализам 12.—
39	Ј' Р. Георге	Јеврејин Зис 40.—
40	Ханс Дитмер	Улога немачких сеоских задруга у пољопривреди 8.—
41	Х. Баке	Независност европске исхране 10.—
42	Х. Х. Болер	Старање о немачком занатству 10.—
43	Лидија Рајмер	Породица у Новој Немачкој 10.—
44	Др. Х. Бенте	Немачка сељачка политика 10.—
45		Како путује немачки радник 10.—
46		Положај немачког радника 10.—
47	Велтер Херберт	Револуција европског сељака 12.—
48	Е. Моравац	Рат на Истоку 4.—
49		Бно сам запобљеник у Офлаг XIIIБ 5.—
50		Алманах српске омладине 20.—
51		Наши у заробљеништву 10.—
52		Исток у Новој Европи 8.—
53	Фридрих Еларт	Беда у изобиљу 60.—
54	Ханс Стен	Јунаци под заставом сунца 50.—

Ако Ваш књижар неће имати књигу нема, можете исту набавити непосредно од издавача:

„ПРОСВЕТНА ЗАЈЕДНИЦА“

Београд, Косовска 30/III — Тел 24-822

ВРЛО АКТУЕЛНО ИНТЕРЕСАНТНО.

Врагар

Уверите се сами, то Вам је најбољи доказ, да се поверењем ове послове обавља позната и дугогодишња фирма

ТРГОВИНА СТАРОГ ЗЛАТНОГ НАКИТА И ТРГОВИНА АНТИКВИТЕТА

КУПУЈЕ: брилијанте, дијаманте, сатове, кристал, порцелан, старе паре и све стручно и бесплатно процењује

СТАРЕ ПАРЕ, сребрне, златне, римске ископине и античке ствари — купује НАЈБОЉЕ ПЛАЋА

СВЕ СРЕБРНЕ И АНТИЧКЕ СТВАРИ — НАЈБОЉЕ ПЛАЋА —

Стари златан накит, прстење, ланчеве, разне сатове, златне гране, минђуше, брошеве, брилијанте, дијаманте, златне зубе, заложнице банака на исте предмете купује и плаћа најбоље по највишим дневним ценама

Врагар Плаћа најбоље Врагар

Врагар

Врагар

Палилулска бр. 6, продужење Душанове ул. код Бајлонове пиваре Телефон 28-706

Врагар

11 1-1

Производња ликера, коњака и рума трговина алкохолним пићем

НЕДЕЉНО МИЈАЛЧИЋ БЕОГРАД

Ђуре Даничића 10. Телефон: 23-368

12 1-1

Хемијско чишћење и фарбање одеће

„ЧИСТОЋА“ А. Д.

Телефон 43-400

14 1-1

„СИРОВИНА“ А. Д. БЕОГРАД

ДУБРОВАЧКА 35 ТЕЛЕФОН 20-241

Постављена је уредбом као једина трговина на велико за откуп свог старог материјала и отпадака. КУПУЈЕ: Крпе, текстилне отпатке, старо гвожђе и метале, кости, стакло, гуму, латир, рокове, месину итд. ПРОДАЈЕ: Крпе за конфекцију и за чишћење машина шарене и беле, употребљиво гвожђе итд. ЕКСПОЗИТУРЕ: У Ваљеву, Неготину, Крагујевцу, Крушевцу, Дољевцу, Богатињу, Зајечару, Шапцу и Петровграду, а од нас овлашћени трговци за откуп у свима местима на целој територији Војног заповедника Србије.

15 1-1

„СРБОПРОМЕТ“

ТРГОВИНА ДРВЕТА НА ВЕЛИКО БЕОГРАД

Пашићева ул. 7/1 — Тел. 21-303

КУПУЈЕ СВАКУ КОЛИЧИНУ И ВРСТУ ГРАЂЕВИНСКОГ ДРВЕТА

13 1-1

ФАБРИКА КАПА И ШЕШИРА

-РОТА- ЈАГОДИНА

Производи све врсте капа и шешира

16 1-1